

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte: Petru Ursache

Judecători: Ghenadie Nicolaev, Petru Moraru

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Potereanu Dina în numele inculpatului Costea Vasile, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 decembrie 2013, în cauza penală în privința lui

Costea Vasile Dumitru, născut la 06 iulie 1939, originar din Șoldănești și domiciliat în or. Cimișlia, str. Ștefan cel Mare, nr. 14.

Datele referitoare la examinarea cauzei:

1. 09.11.2012 – 19.04.2013 (prima instanță);

2. 10.06.2013 – 23.12.2013 (instanța de apel);

3. 02.02.2016 – 02.03.2016 (instanța de recurs);

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia din 19 aprilie 2013, ***Costea Vasile Dumitru*** a fost achitat de sub învinuirea în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, deoarece în acțiunile lui lipsesc elementele infracțiunii.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că de către organul de urmărire penală Costea Vasile a fost învinuit în aceea că, având scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, în perioada anilor 2007-2009 a dobîndit ilicit prin intermediul transferurilor bancare din Israel de la Vintilă Ana suma de 2900 dolari SUA, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei constituia 32480 lei și suma de 300 euro, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei constituia 4740 lei, pe care le-a însușit, cauzînd părții vătămate Vintilă Ana o daună materială considerabilă în sumă de 37730 lei.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, escrocheria - adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpatul să

fie condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, la 3 (trei) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 2 (doi) ani.

În temeiul art. 90 Cod penal să fie suspendată condiționat executarea pedepsei pe un termen de probă de 2 (doi) ani, cu obligarea inculpatului să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent și să repare daunele cauzate în termenul stabilit de instanță.

Totodată, procurorul a solicitat și admiterea acțiunii civile înaintate de partea civilă Vintilă Ana și încasarea de la partea civilmente responsabilă Costea Vasile a prejudiciului material în sumă de 37 730 (treizeci și șapte mii șapte sute treizeci lei) și prejudiciul moral în sumă de 10 000 (zece mii) lei.

În motivarea cerințelor sale acuzatorul de stat a indicat că vina inculpatului de comiterea celor incriminate a fost pe deplin demonstrată prin declarațiile părții vătămate Vintilă Ana și a martorilor Badea Maria, Pleșca Gheorghe, Botnari Ivan, precum și prin materialele cauzei penale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 decembrie 2013, care a fost pronunțată integral la 20 ianuarie 2014, apelul declarat a fost admis, fiind casată sentința și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

Costea Vasile Dumitru a fost condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, la 3 (trei) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de gestionarea banilor pe un termen de 2 (doi) ani.

În conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite inculpatului a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 (doi) ani.

La fel, a fost admisă acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Vintilă Ana fiind dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a prejudiciului material cauzat în sumă de 2900 dolari SUA și 300 euro și a prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei.

În rest sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că Costea Vasile, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, în perioada anilor 2007-2009 a dobândit ilicit prin intermediul transferurilor bancare din Israel de la Vintilă Ana suma de 2900 dolari SUA, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei constituia suma de 32480 lei și suma de 300 euro, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei constituia suma de 4740 lei, pe care le-a însușit, cauzând părții vătămate Vintilă Ana daune materiale considerabile în sumă de 37730 lei.

Instanța de apel a indicat că avînd la bază probele administrate în cadrul cercetărilor judecătorești, a ajuns la concluzia că instanța de fond incorect l-a achitat pe inculpat de săvârșirea infracțiunii incriminate, pe motivul că în acțiunile acestuia lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii, odată ce probele cercetate demonstau contrariul.

Astfel, escrocheria este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul în care făptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune de bunurile altuia la propria sa dorință.

Instanța de apel a concluzionat că între inculpat și partea vătămată s-a stabilit un raport de încredere, deoarece partea vătămată plecând peste hotare i-a eliberat inculpatului procură pentru a primi banii în numele ei; a deschide un cont bancar și a depozita banii pe el.

În circumstanțele expuse, s-a tras concluzia că făptuitorul a exploatat raporturile de încredere care s-au stabilit între el și partea vătămată. Ultima este, de regulă, proprietarul sau administratorul unei anumite mase patrimoniale. În unele cazuri, aceste raporturi se creează pe fondul atitudinii de colegialitate, prietenie, afecțiune între făptuitor și victimă, atitudine care, de multe ori, este artificial creată și susținută, timp îndelungat, prin eforturile făptuitorului.

Instanța de apel a considerat că, probele acumulate atât pe parcursul urmăririi penale cât și pe parcursul judecării cauzei au confirmat vinovăția inculpatului de comiterea celor incriminate.

Totodată s-a indicat că instanța de fond s-a bazat exclusiv pe declarațiile inculpatului, care erau insuficiente, incomplete și contradictorii, acordând o apreciere subiectivă declarațiilor părții vătămate, care s-au confirmat prin alte probe obiective.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că versiunea invocată de inculpat a avut drept scop eschivarea acestuia de la răspundere, motiv din care a apreciat-o critic.

Reieșind din cele expuse și în conformitate cu prevederile art. art.100 alin. (4) și 101 Cod de procedură penală, verificând toate probele administrate sub toate aspectele, complet și obiectiv, iar fiecare probă fiind apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel l-a recunoscut vinovat pe inculpat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, escrocheria - adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

La stabilirea pedepsei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, și a luat în considerație faptul că inculpatul nu a fost anterior condamnat, la locul de trai se caracteriza pozitiv, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se afla, a comis o infracțiune gravă.

Circumstanțe ce atenuază, ori agravează răspunderea penală conform art. 76-77 Cod penal, în privința inculpatului nu au fost stabilite.

Astfel, în raport cu criteriile de individualizare a pedepsei instanța de apel a conchis că scopul educativ și preventiv al pedepsei în privința inculpatului putea fi atins numai prin numirea unei pedepse cu închisoare, cu suspendarea condiționată a executării acesteia în baza art. 90 Cod penal, rezultată din cumulul de circumstanțe descrise mai sus.

Cu referire la acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Vintilă Ana privind încasarea prejudiciului material cauzat ei prin infracțiune în mărime de 300 euro și 2900 dolari SUA, precum și a prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei instanța de apel a considerat necesar de a o admite integral.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocat în numele inculpatului, care a fost depus la 13 octombrie 2015 (prin poștă) și care solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței, precum și repunerea în termen a

recursului.

În motivarea cerințelor sale recurentul invocă următoarele:

- instanța de apel nu a atras atenția asupra faptului că, folosindu-se de împuternicirile acordate de partea vătămată inculpatul a acționat cu bună credință, procurînd în numele ei un imobil;

- banii trimiși de partea vătămată au fost folosiți pentru restituirea datoriilor acesteia pentru plecare și pentru reparația imobilului procurat de către inculpat pentru partea vătămată;

- inculpatul a fost citat de către instanța de apel pe adresa în care locuia cu partea vătămată în s. Troițcoe, r-nul Cimișlia, însă de unde a fost alungat de către ultima. Din acest motiv nu cunoștea despre examinarea cauzei în instanța de apel și a aflat despre decizia acesteia abia în luna iulie 2015 și tot atunci a solicitat acordarea asistenței juridice garantate de stat.

6.1. Pe cauză este depusă referință de către procuror și partea vătămată, care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursului declarat, din motiv că recurentul solicită reaprecierea probelor, considerînd că nu au fost respectate prevederile art. 101 Cod de procedură penală, pe cînd din materialele cauzei rezultă că la examinarea cauzei în instanța de apel s-a dat eficiență prevederilor art. art. 93-101 și 26-27 Cod de procedură penală și în baza probelor acumulate just s-a reținut starea de fapt și de drept.

7. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil fiind necorespunzător după formă și conținut prevederilor legale, din următoarele motive.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 429 și 430.

Din conținutul prevederilor art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, rezultă că recursul se depune de persoanele menționate în art. 421 și trebuie să fie motivat. În conformitate cu art. 401 Cod de procedură penală, în coroborare cu art. 421 Cod de procedură penală, rezultă că recursul ordinar în numele inculpatului poate fi declarat și de către apărătorul împuternicit în modul prevăzut de lege (prin mandat).

În aceeași ordine de idei, din conținutul prevederilor art. 430 pct. 2) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să cuprindă numele și prenumele recurentului, **calitatea procesuală** sau mențiune cu privire la persoana interesele căreia le reprezintă și adresa ei.

Potrivit materialelor dosarului, recursul ordinar a fost declarat de către avocatul Potereanu Dina în numele inculpatului Costea Vasile.

În aceeași ordine de idei Colegiul penal atrage atenția asupra faptului că prevederile art. 67 alin. (3) și alin. (3¹) Cod de procedură penală, reglementează modalitățile prin care avocatul capătă calitatea de apărător.

Astfel, în primul caz, avocatul capătă calitatea de apărător din momentul în care și-a asumat angajamentul de a apăra interesele persoanei în cauză, cu

consimțământul acesteia. Apărătorul, după ce și-a asumat angajamentul de a apăra, trebuie să anunțe despre aceasta organul de urmărire penală sau instanța.

În al doilea caz, avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat dobândește calitatea de apărător în momentul în care coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat emite decizie privind acordarea asistenței juridice calificate. Decizia privind acordarea asistenței juridice calificate se aduce la cunoștință, după caz, solicitantului, organului de urmărire penală sau instanței de judecată.

Totodată, în ambele cazuri împuternicirile avocatului se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

După cum rezultă din materialele cauzei, avocatul Potereanu Dina nu a anexat un mandat care să-i confirme împuternicirile de a reprezenta interesele inculpatului.

Astfel, rezultă că recursul declarat nu corespunde cerințelor de formă și conținut, avînd în vedere faptul că avocatul Potereanu Dina nu avea împuterniciri pentru a declara recurs ordinar, motiv pentru care acesta urmează a fi declarat inadmisibil.

Suplimentar la cele relatate supra, se atrage atenția asupra faptului că hotărîrea contestată în ordinea recursului ordinar poate fi supusă verificării doar în baza unei cereri de recurs ce corespunde cerințelor de formă și conținut, iar din motiv că aceste condiții nu sunt întrunite în prezenta cauză, Colegiul penal nu va discuta legalitatea hotărîrii contestate.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Potereanu Dina în numele inculpatului Costea Vasile împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 decembrie 2013, în cauza penală în privința lui *Costea Vasile Dumitru*, deoarece recursul nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut prevăzute în art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 31 martie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Ghenadie Nicolaev

Petru Moraru